

بايىرىغى ئېرى شاڭغى اسقار تاۋدان نىڭ وىمرشەڭدىكىگە بەت الدى

— 300 مىللىيون ادام قار - مۇز سېورتىمەن اينالىستى، شىنچياڭدا مەن بارمىن ⑤

□ انار بۇلت / شىنچىياڭ گازەتىنىڭ تىلشىسى رىن جىياڭ

زاڭغار قارلى شىڭ، كىرشىكىسىز قارلى دالا، 2 ـ ايدىڭ 4 - كۇنى قاناس كورنىسى وڭمرىندەگى قومقاناس موڭغۇل ۇلتتىق اۋىلى قوم قىستاعىلىڭ كورنىسى سىيا سۇرەتتەي كوركەم، قىستاق تۇرغىنى وسى قارايايىم دا شەكىسىز كوركەم كارتىنادا تۇرمىس كەششەدى. ول جانە باسقا دا قىستاق تۇر- عندىرى جونىنەن العاندا، ەرتەڭدەڭدەي كىرشىكىسىز قار - مۇز الەمى مىڭ بويۋالى دۇنيە سانالادى — تەرى شاڭغىمەن بەتكەيدە، توعاي اراسىندا جۇيتكىسەڭ، دۇنيە ُجۇزى ايامىڭ- نىڭ استىندا قالغانداي سەزىنەسىڭ.

ساپالى قايلق نەمەسە قاراعاي اعاشى تاڭدالىپ، شاڭغى فورماسىندا جونىلىپ، الدىڭغى باسى ُيىلىپ، استىڭغى جاعىنا جىلقىنىڭ الدىڭغى ايامىنىڭ تەرىسى قايتالادى، سودان كەيىن اماشتان ادام بويىنداى تاياق جاسالادى، ُسويتىپ، تەرى شاڭغى دايىن بولادى، منە بۇل تايلىقتاردىڭ قىستا قارلى دالادا قۇستاي ۇشاتىن “قاناتى” بولىپ تابىلادى. بۇل كۇندەرى بايىرىغى تەرى شاڭغى اسقار تاۋدان دۇنيە جۇ- زىنە بەت الدى.

”ادامزات قار شاڭغىسىنىڭ باستالغان جەرىنەن” كەلدى

التاي سولتۇستكە ەندىك 45 — 47 گرادۇستىق التىن قارلى القاپ بەلدەۋىنە ورنالاسقان، قىس ماۋسىمىنداعى قارلى مەزگىل 7 ايعا سوزىلادى، تاۋلى وڭىردە 8 ايعا جەتەدى، التاي تاۋىن بويلاعان ۇڭىردىڭ قاسات قارىنىڭ ورتاشا قالڭىدىغى ُمىسر مەتردەن استامعا جەتەدى. ُمىر جىلدىك تەڭ جارتىستىندا قارلى جەردە جۇرۇڭگە تۇرا كەلمەستىدىكىەن، شاڭغى تەبۇ وسى اراداعى ادامداردىڭ، ُموزسىز، دايىنداۋعا ُئىيسىتى ۇمىر ُسۇرۇ قابىلەت- نىڭ بىرىنە اينالغان.

تورەبات 7 جاسقا جەتپەي - اق اكەسىتەن شاڭغى تەبۇدى ۇيرەندى، ول التاي قالاسى قاندىعاتى موڭغۇل ۇلتتىق اۋىلى قاندىعاتى قىستاعىلىڭ تۇرغىنى، يىىل 37 جاستا، بايىرىغى تەرى شاڭغى جاساۋ ونەرىنە جەتىك، بايىرىغى تەرى شاڭغىمەن سرعا- ناۋعا دا شەبەر، تالاي رەت التاي قالاسىنىڭ شاڭغى جارسىنىدا سىلىق العان. الايدا 20 جاسىنان بۇرىن ول باسقا بارلىق ادامدار سياقتى وزەدىرنە كىشكەنتايىنانا سەرىك بولغان تەرى شاڭغىنىڭ “ادامزات قار شاڭغىسىنىڭ باستالغان جەرىمەن” بايىلانىشتىرالاتت-

ىنن ويلاپ كورمەگەن دەدى.

2005 - جىلى تورەباتنىڭ ۇيىنە تايباۋ جەردەگى ۇدوڭبۇيۇ- لاقتان ايعانغا شاڭغى تامىپ، قولنا تاياق ۇستاپ سرعاناپ بارا جاتقان اغشى بەينەلەگەن جارتاس سۇرەتى بايقالدى، ماماندار مۇنىڭ زامانى قازىرگە دەيىن مولشىەرەن 12 مىڭ جىل نەمەسە ودان بۇرىن بولغاندىەن تۇجرىمەدادى. بلايشا ايتقاندا، سوناۋ 12 مىڭ جىلدىك الدىندا التايدا جاساعان ادامدار شاڭغىنى ويلاپ تاپقان. 2006 - جىلى «التاي جارناماسى» جۇڭگونىڭ شىنچىياڭند- دىاعى التايدىڭ ادامزات قار شاڭغىسىنىڭ باستالغان جەرى ەكەندىد- گىن جاريالادى. بايىرىغى تەرى شاڭغى ادامزاتتىڭ شاڭغى تەبۇ تاريخىنىڭ “ئىرى قازىندىسى” ُارى التايدا عانا بولاتىن شاڭغى مادەنىيەتى رەتىندە زور سۇيەمەلدەۋىگە يە بولدى. جەلىلەس اشۇ، قۇقتارۋ، قورعاۋ سياقتى شارالار جەدەل اتقارىلىپ، بايىرىغى تەرى شاڭغى جاساۋ ونەرى مەن بايىرىغى تەرى شاڭغى اسقار تاۋدان شىعىپ، اناغۇرلىم كوپ ادام الدىندا كەلىستى كەلبەتىن ايكەلەدى.

بايىرىغى شاڭغى مادەنىيەتى وىمرشەڭدىگىن قايتا قاۋلاتتى

جارتاس سۇرەتى بايقالغان جەەر رەتىندە، قاندىعاتى موڭغۇل ۇلتتىق اۋىلىنىڭ بايىرىغى تەرى شاڭغى قۇراماسىنىڭ اتا- عى شىقتى، تورەبات سوندىاعى ەڭ اىبرولى ادامعا اينالدى. “قازىر تەرى شاڭغىنى بىلەتتىندەر بارغان سايبىن كويەيدى، ُار رەتكى شاڭغى جارىسىندا، ەسكە ُتۇسىرۇ قىيىلارىنىدا تىزىمدە- لىپ قاتىناسقان ادامدار وتە كوپ بولادى”. 2 - ايدىڭ 1 - كۇنى تورەبات بىلاي دەدى: كوكىتەم مەرەكەسى كەزىندە بايىرىغى تەرى شاڭغىنى ۇڭگىتتۇ ۇشىن، قىستاق تۇرغىندارىن شاڭغى تەبۇ قىيىلنا قاتىسۇعا ۇيىمداستىرۇمەن قارىبالاس بولىدىم.

تورەبات ُوزىنىڭ 2 بالاسىنا ەكى تەرى شاڭغى جاساپ بەرىپ، ولارعا شاڭغى تەبۇدى ۇيرەتتىپى، “ئىمىز كىشكەنە كەزد- مىزدە شاڭغى تەبە الھاساق الستاپ شعا الماۋشى ەدىك، شاڭغى تەبۇ قىستاعى چالغىز ويىنىمىز بولاتىن، قازىر وسى بەيزاتتىق ما- دەنىيەت مۇرانى بالالاردىڭ چالعاستىرا بەرۇنە مۇمكىندىك جاسا- ۇيمىز كەرەك”.

مالچىىن قوم قىستامعىندا تۇپ وسكىەن، 8 جاسىنىدا تەرى

قار - مۇز سالتاتى

قۇتتى بارىس جىلى

قۇتبىيلىق بويچەتكەن اقنار اداق:

ارمان ”مۇز جبەك باۋدان“ قاناتاندى

قارا ۇزۇپ العا شىقتى .

”بەيجىڭ قىسقى ولىمپىيادا سېورت جارىسنا قاتىناساتىندار ەسەيدىگىنە كىرگىزىلگەنى تۇراقتانعان ساتتە، اقنار قۇانىشتى حاباردى مامان دەرەۋ جەتكىزدى، مەن قاتتى اسەرلەندىم“، - دەدى زوۋ گۇاڭلەي.

اكەسى سۇيگەن سىڭە تاباندى بول دەپ قاداالادى

2009 - جىلدان باستاپ، بۇكىل شىنچىياڭدا مۇز ُوستى سپورتى ەرەكشەلىگىنە يە 100 مەكتەپ قۇرىلدى، شىنچىياڭدا مۇز ُوستى سپورت ورتالىغى قۇرىلدى، مەمەلكەتتىك 13 - كەزەكتى قىسقى سپورت جارىسى شىنچىياڭدا وتكىزىلدى… اقنار شىنچىياڭ قار - مۇز سپورتىنىڭ قاۇبرت دامىغان داۋىرىنە كەز كەلدى. 2012 - جىلى اقناردىڭ اكەسى اۋىر ناۋقاسقا شالدىعادى، شەشەسىنە كويەكتەنسپ، اكەسىنە قارايلاسۇ ُوشىن، اقنار جاتتىغۇدان قول ۇزەدى.

اكەسى قايتىس بولاردان ىلگەرى اقنارعا: “سوز جوق، ُوزىڭ قىزۇ سۇيەتىن سىكە تاباندى بول، سەنىڭ مەمەلكەت قۇراماسنا قايلېدانىپ، ەڭ ۇزدىك سپورتشى بولا الاتىنىڭغا سەنمەن” دەپ قاداالادى. جاتتىغۇدى قايلېنا كەلتىرگەننىن كەيىن، اقنار

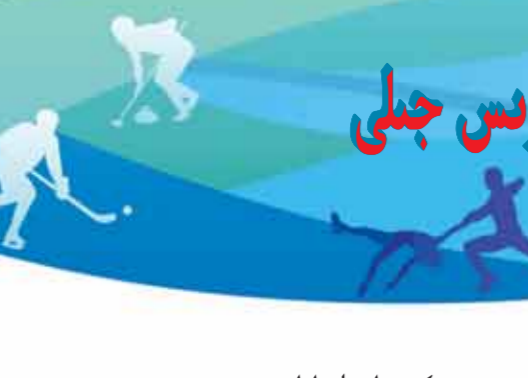
وزىنە قىتپتى دە جوعارى تالاپ قويدى. 2014 - جىلى اۋتونومىيالى رايوننىڭ مەمەلكەتتىك سېورت جارىسنىدا 15 جاستاعى اقنار ايەلدەر 13 گرۇپپاسىنىدا 5 اعا جۇلدەگەرلىكتى بىردەي جەڭىپ الپ، شىنچىياڭ قىسقا ارالققا تەز سرعاناۋ قۇراماسنا كىردى.

2016 - جىلى 17 جاستاعى اقنار مەمەلكەتتىك 13 - كەزەكتى قىسقى سپورت جارىسنا قاتىناستى، مەدال الپمامەنەن، مەمەلكەتتىك قىسقا ارالققا تەز سرعاناۋ قۇراماسى جامىنان تاڭدالىپ، ايئۇلى جاتتىقتىرۇشى شىين چىڭشانعا شاكتوت بولادى.

ايتۇلى جاتتىقتىرۇشىنىڭ تارىيەلەۋىىمەن سامۇرىق سامعاي ۇشى

جۇڭگونىڭ قىسقا ارالققا تەز سرعاناۋى دۇنيە ُجۇزى بويىنشا ەڭ وزىق ورددە، قۇراما شىنىدەگى باسەكە ەرەكشە قىيان - كەسىكى دەى. 2018 - جىلى جازدا تەز سرعاناۋ تۇرىنە اۋىسقان اقنار دۇنيە جۇزىلىك جارىسقا سايلانوۋ ورايىنا يە بولدى.

2019 - جىلى 1 - ايدىڭ 7 - كۇنى 2018 — 2019 - جىلدىق بۇكىل مەمەلكەتتىك مۇزدا تەز سرعاناۋ جۇلدەلى جارىسى جانە دۇنيە جۇزىلىك باسەكەلى جارىسنا قاتىناسۇ تولىمىدىلغىنا تاڭداۋ جارىسنىدا اقنار 4 مېئۇت 21 سەكۇند 34 تاقىلدىق ناتىجەمەن ايەلدەردىڭ جالبې قابىلەت بويىنشا 3000 مەترگە سرعاناۋ جارىسىنىڭ جۇلدەگەرى بولدى. سول جىلى 1 - ايدىڭ 27 - كۇنى 2018 — 2019 جارىسى ماۋسىمىندا خالقارالق مۇزدا سرعاناۋ بىرلەستىگى باراتىن. قىستا مۇزدا سرعانايىدى، جازدا جۇگىرەدى، تاۋعا شىعادى، ۋەلوسپىيەدە مىندى… اقنار تەز ارادا بۇكىل شىنچىياڭداعى ۇزى قۇرالىتاس بالالار اراسىنان ايەلدەردىڭ 1500 مەترگە سرعانناۋ جارىسىندا

كۇمس مەدالعا يە بولسا، ايەلدەردىڭ توپتىق اتتاۋ تۇرىندە قولا مەدالعا قول جەتكىزدى.

2019 - جىلى 3 - ايدا 2018 — 2019 جارسى ماۋسىمىنداعى مۇزدا تەز سرعاناۋ جارىسى بويىنشا بۇكىل مەمەلكەتتىك جۇلدەگەرلىك جارىسىندا 20 جاسقا تولا قوياهاعان اقنار ەرەسەكتەر گرۇپپاسىنداعى ايەلدەردىڭ 5000 مەترگە سرعانناۋ جارىسىنىڭ اعا جۇلدەگەرى جانە ايەلدەردىڭ 3000 مەترگە سرعانناۋ جارىسى، توپتىق اتتاۋ سىندى 2 ُتۇردىڭ جۇلدەگەرى بولدى. وسىدان جارتى جىلدىك الدىندا عانا ول قىسقا ارالققا تەز سرعانناۋ سپورتشىسى بولاتىن، ُتۇر اتتاپ بارىپ مۇزدا تەز سرعانناۋ جارىسنا قاتىناسقان ول تىڭنان قوسىلغان كۇشكە اينالدى.

اقنار وسىنىنىڭ بارلىغىن شىين چىڭشان جاتىقتىرۇشىنىڭ ەجبەگىنە بالادى: “شىين مۇالىمىنىڭ جاتىقتىرۇنىدا بولغانم مەرەدى بولدى، وسى 2 جىلدا مەن لىغى وزىمە سەرىپلىس جاسادىم، ۇزىمدى بارغان سايبىن ۇلكەن جولعا (مۇزدا تەز سرعانناۋعا) ۇيلەسىپ بارا جاتقانداي سەزىندىم“.

خالقارالق جارىس الاڭىندا قاناتن كەڭ جايدى

2019 - جىلى 11 - ايدىڭ 16 - كۇنى 2019 — 2020 جارىس ماۋسىمىنداعى مۇزدا تەز سرعانناۋ ُتۇرى بويىنشا جاستاردىك دۇنيە جۇزىلىك ساۋتىنا تالاسۇ جارىسىنىڭ نورۋەگيا بەكتەندەگى ايەلدەردىڭ 3000 مەترگە سرعانناۋ جارىس تۇرىندە 20 جاستاعى اقنار تۇڭغىش رەت خالقالرق جارىستاردىڭ ەڭ جوعارى سىلىق مېنىسەنە كوتەرىلدى.

”قىزىمنىڭ جۇلدەلى بولغاندىغىنان حابار تاپقاندا، بۇلىغىپ كەتتىم“. قىزىنىڭ تۇڭغىش رەت دۇنيە جۇزىلىك جارىستا جۇلدەگەر بولغان كورنىسىن ەسكە العاندا، قايبۇر بارلىغىن كەشە بولغانداي ايتىپ ُوتتى.

2021 - جىلغى دۇنيە جۇزىلىك ساۋتىنقا تالاسۇ جارىسىندا اقنار نىركەس - نىركەس ُوزىنىڭ ەڭ تاماشا ناتىجەسىنە قول جەتكىزدى. 2021 - جىلى 12 - ايدىڭ 12 - كۇنى ايەلدەردىڭ توپتىق قۇالاي سرعانناۋ جارىسىندا خان مەيى، لى چىشى، اقنارلاردان قۇرالغان جۇڭگو قۇراھاسى 2 مېئۇت 58 سەكۇند 428 تاقىلدىق ناتىجەمەن قولا مەدالعا قول جەتكىزدى.

يىىل 1 - ايداعى بەيجىڭ قىسقى ولىمپىيادا سپورت جارىسنا قاتىناسۇ تولىمىدىلغىنا تاڭداۋ جارىسىندا اقنار ىلگەرەندى - كەيىنىدى 3000 مەترگە، 5000 مەترگە سرعانناۋ جارىسىنىڭ اعا جۇلدەگەرى بولپ، بەيجىڭ قىسقى ولىمپىيادا سپورت جارىسىنىڭ قىمباتتى ”ەسىك بەلەنتىنە“ قول جەتكىزدى.

”وسى بىرىنەشە جىلدا ول تەز قارىقىمەن تولىسىپ جەتىلدى، ونىڭ بەيجىڭ قىسقى ولىمپىيادا سېورت جارىسىندا وزىنە تاغى ُمىسر رەت سەرىپلىس جاسايتىدىغىنا سەنەمىز، اقنار قازىر 22 جاستا عانا، ونىڭ بولاشاعى شەكىسىز مۇمكىندىككە تولى“، - دەدى زوۋ گۇاڭلەي نىق سەنمەنەن.

اقتا قامشى باسىپ، قىسقى ولىمپىيادانى قارسى الدى

2 - ايدىڭ 6 - كۇنى موڭغۇلكۇرە اۋدانى قاشاجار قالاشىغى ۇكىلجبار قىستاعىنىڭ تۇرغىندارى قارلى دالا بايىگە قىيىلىن وتكىزدى. بىرىنەشە كۇننەن بەرى موڭغۇلكۇرە اۋ- دانىىنداعى ُار ۇلت بۇقاراسى قار - مۇز، مادەنىيەت قىيىلدا- رىن وتكىزىپ، بەيجىڭ قىسقى ولىمپىيادا سېورت جارىسىن قۇتقىتقادى.

□ سۇرەتتى لى ۋىن - ۇ تۇسىرگەن